

побудова діаграм, створення карт). Вона відповідає принципам наукової обґрунтованості та посиленості завдань. Зазначені принципи вимагають під час моделювання навчальної діяльності спиратись на існуючі наукові знання, результати науково-дослідних робіт, попередні експериментальні дослідження, наукове прогнозування, аналіз передових вітчизняних і зарубіжних досягнень і тенденцій, які є підставою для розроблення проекту. Зокрема, під час розробки проектів туристично-рекреаційної тематики, студенти аналізують наукову інформацію з різноманітних сфер функціонування господарського комплексу країни та окремих її регіонів: природно-ресурсний, історико-культурний потенціал територій, демографічні особливості та соціальні проблеми населення регіонів, особливості господарської діяльності регіонів і розвитку інфраструктури в них, напрями міжрегіональної та міжнародної інтеграції, показники екологічної напруги та туристичної ємності територій, позитивний досвід в організації туристичної діяльності тощо.

На етапі обґрунтування доцільності розроблених у проекті напрямів, студенти визначають можливі ризики, прямі й мультиплікаційні ефекти від реалізації запланованих заходів, визначають внутрішні й зовнішні фактори, що впливатимуть на них.

Умовою виконання роботи групою студентів є письмовий звіт, у якому міститься опис технології виконання проекту чи завдання, обґрунтування вибору розв'язання проблеми та його реалізації, додаткові пояснення, статистичні матеріали, поточні та прогнозні розрахунки, картосхеми, посилання на інформаційні джерела.

Після виконання проектів студенти організовують їх презентацію. Роботи обговорюються всією навчальною групою під час дискусій. Дискусія—один із ефективних методів навчання, який дозволяє виявити відмінності в розумінні питання і в товариській суперечці встановити істину, прийти до спільної думки.

Метод проектів є одним з тих, які сприяють формуванню в студентів умінь використовувати різноманітні джерела інформації для розв'язання проблеми, працювати спільно в групі, представляти й аргументувати власні пропозиції щодо виконання завдань, використовувати знання з інших предметів. Важливою перевагою методу проектів поряд з іншими активними методами є можливість розвитку творчих здібностей студентів.

Виконання проекту дає можливість студентам детально познайомитися з проблемою, виявити існуючі на практиці способи її розв'язання й запропонувати власні алгоритми й технології, а також змушує знаходити цікаві форми презентації результатів власної праці.

Використання навчального проектування разом з іншими активними методами навчання є засобом перетворення фундаментальних теоретичних знань у конкретні практичні вміння розв'язувати складні виробничі та господарські завдання економіки.

*Бойко Н.О., к.пед.н., доцент
кафедри регіональної економіки*

ВИКОРИСТАННЯ МЕНТАЛЬНИХ КАРТ У ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ

Технологія ментальних карт є сьогодні однією із самих інноваційних і ефективних методик роботи з інформацією. У той час, як більшість студентів користується традиційними конспектами, ментальні карти широко популізуються в сучасному світі, так як мають суттєві переваги.

Проблема необхідності запам'ятовування, засвоєння і логічного структурування матеріалу є досить актуальною для студентів, особливо, першокурсників. Унікальна методика, що побудована на використанні ментальних карт, дозволяє використовувати їх для генерування, відображення, класифікації інформації, власних ідей, а також для систематизації знань, підготовки до семінарів, іспитів, вивчення першоджерел, аналізу статистичних матеріалів.

Методика застосування ментальних карт дає змогу не тільки задіяти роботу обох півкуль головного мозку, але й синхронізувати їх діяльність.

Засновником зазначеного методу є британський психолог Тоні Бьюзен. Саме він вигадав цей зручний і ефективний метод запису та організації інформації. Сутність методу полягає в тому, що замість лінійного запису використовують радіальний.

Лінійні способи інформації — текст, таблиці, графіки, діаграми — відносно важко запам'ятовувати, а одноманітний їх характер приводить до зменшення сприйняття і великих затрат часу. До того ж, у роботі із звичайними конспектами, або лінійними текстами задіяна тільки ліва півкуля, що відповідає за раціональну діяльність.

У 60-х роках минулого століття Т. Бьюзен зацікавився проблемою ефективного запам'ятовування та структурування інформації. Він запропонував ментальні карти, або «карти розуму», «карти пам'яті», «інтелект карти», «карти думки». Вони являють собою метод запису, що базується на візуальному мисленні, дозволяючи легко справлятися з інформаційним потоком. Перевага ментальних карт полягає в тому, що на одному листку паперу можна одразу побачити цілісну структуру лекції, навчальних тем, або цілих розділів із усіма взаємозв'язками та логікою їх викладання.

За допомогою ментальних карт доцільно вивчати економічні регіони України, а також окремі теми з регіональної економіки та екології. Основні етапи використання цієї методики наступні. На форматі горизонтально розташованого листка формату А3 розміщуємо в центрі у прямокутнику назву теми за якою складаємо карту (наприклад: Придніпровський район). Далі домальовуємо до основної теми гілки (блоки, розділи, або поняття), що пов'язані з центральною темою. Над кожною гілкою підписуємо ключові слова (наприклад: природно-ресурсний потенціал, промисловість, трудовресурсний потенціал). Можна також підібрати образи, які асоціюються з даними словами і намалювати над нашими гілками.

Поступово добавляємо нові гілки до теми, а також до гілок, що відходять від неї. Таким чином, розширюється та збільшується наша карта. Обов'язково при цьому ми зберігаємо ієрархічність структури та послідовність понять (наприклад: паливно-енергетичний комплекс, паливна промисловість, електроенергетика, типи електростанцій та ін.).

Ближче до центру розміщуємо важливіші поняття, далі від центру — менш важливі. Завдяки такому радіальному розташуванню, легше працювати з картою. Гілки можна нумерувати цифрами, підказуючи, в якому порядку їх слід продивлятися. Стараємося так побудувати структуру, щоб від кожної гілки відходило максимум 3–4 відгалуження (наприклад: машинобудування: «Південмаш», «Мотор Січ», «АвтоЗАЗ»).

На такій карті регіону достатньо іноді всього 20–30 ключових слів, але вони можуть зберігати досить великий обсяг інформації. При можливості слід також використовувати картинки, візуальні образи, або прості символи як власні, так і загальноприйняті (наприклад: умовні позначки мінеральних ресурсів).

Розмірами букв можна кодувати інформацію, наприклад, якщо букви заглавні, то їх можна писати на головних гілках, якщо букви «строчні», то підписувати всі інші. Можна також використовувати і кольорові гілки, колір при цьому може нести смислове значення. Лінії першого порядку малюємо більш товстими. Це дозволяє зрозуміти, які елементи карти — головні; які — другорядні.

Окремі гілки ментальних карт можуть поєднуватися, показуючи зв'язки між різними елементами карти (наприклад: рудні ресурси — металургія). Правильно виконана ментальна карта повинна мати асоціативну та цілісну структуру. Цікаво відмітити, що ментальні карти, намальовані студентами від руки, мають свій індивідуальний стиль.

На нашу думку, використання ментальних карт — це один із самих перспективних методів, при зборі та структуруванні інформації. Ментальні карти зручні для сприйняття, незамінні також при фіксації тенденцій мозкового штурму, генерації ідей, пошуку необхідної інформації, плануванні проектів, фінансів і, навіть, організації власного часу.

*Братчук Л.Й., к.е.н., доцент
кафедри регіональної економіки*

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ КУРСУ «РЕГІОНАЛЬНО-ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ»

Сьогодення вимагає інноваційних підходів до навчальної діяльності. Впровадження в освітню практику новітніх технологій передбачають навчання, виховання, формування навичок наукової роботи і управління заснованих на модернізованій дидактичній системі. Творче оволодіння величезним масивом наукових знань може бути досягнуто завдяки використанню сучасних, високо-ефективних методів навчання.

Впровадження інноваційних технологій в освіту має прагматичне значення, оскільки в умовах глобалізації воно сприяє підвищенню національного престижу освіти, технології і науки.

Необхідною умовою використання інноваційних технологій є реформування системи освіти, розробка нових дидактичних і методичних концептуальних засад освіти. Навчання з використанням інноваційних технологій якісно перевищує класичну освіту. Воно інтегрує такі складові, як наука, нове педагогічне мислення, передовий перспективний досвід, досвід минулого, соціальні перетворення та інші джерела нових педагогічних новацій.